

Mikor, ki, hol, hogyan?

KALANDOZÁSOK A MILITARY TÖRTÉNETÉBEN

A szeptemberi Pegazusban megjelent cikket azzal zártuk, hogy folytatjuk az igen sikeres és tapasztalatokban gazdag 1983-as év értékelését, szorosan kapcsolódva az 1984-es, illetve a hosszabb távú tervekhez. Több minden megújult ebben az időben, például a lovassport szaksajtója is, de az 1984-es év kapcsán legelőször talán mégis a szocialista országok által bojkottált olimpia, és a barátságverseny néven futó „ellenolimpia” jut eszünkbe.

Az 1984-es esztendő indítása sokban eltér az előzőektől. Elég bepillantani megújult szaksajtó, a Lovas Magazin első számának vezércikkébe, amely a „Lovassport megújítása” címet viseli:

[...] A megalakulásának 60. évfordulóját ünneplő Magyar Lovas Szövetség megújult elnöksége 1984. március elsején országos megbeszélésre hívta össze a lovassportolókat, a szakvezetőket, a lovat és a lovasportot kedvelők széles táborának képviselőit. A lovasembereknek a korábbi években igen népszerű, és az utóbbi időkben nélkülözött fórumán dr. Papócsi László mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes, a Magyar Lovas Szövetség új elnöke mintegy 300 résztvevő előtt ismertette az elnökség terveit, célkitűzéseit.

A Magyar Lovas Szövetség egyik legfontosabb célkitűzése a lótenyésztés és lovasport egységének megteremtése, a versenyeredmények tenyésztésben való hasznosítása. A lótenyésztő gazdaságok érdekeltiségének megteremtésében az első lépés az volt, hogy a jövőben csak az ellenőrzött, a megfelelő teljesítményeket igazolt lovak után kaphatnak támogatást a tenyésztők. Az érdekeltiség ösztönzőbb formája a különböző gazdaságokban nevelt azonos évről-évre tartó sportlovak képességeinek azonos feltételekkel kiírt, pénzdíjazással járó tenyésztésversenyben történő kipróbálása [...].

Ma már a harminchatodik évében van a tenyésztésverseny...

Ehhez szorosan kapcsolódik a military szakbizottság elnökének, Török Lászlónak az 1983-as évet értékelő és az 1984-es feladatokról szóló beszámolója:

[...] 1984. évre tervezett feladataink:

- Továbbképzés: A bírók, edzők, pályaeépítők komplex továbbképzését ötnapos időtartamra, melyre külföldi előadókat tervezünk meghívni.

- Versenyek rendezése: Az újonnan kialakított versenyzési szabályzat szerint két minősítő versenyt rendezünk és egy országos bajnokságot [...].

- Szakbizottságunk tagságának kialakítása: 1982. március 24-én az Enyingi ÁG-ban tartott alakuló ülésen jött létre az első military szakbizottság. Az azóta eltelt időszak alatt bizonyos változások történtek a Magyar Lovas Szövetség elnökségében és ehhez mérten kell alakítani a military szakbizottságot is.

Az 1984. évre működő szakbizottsági tagok a következők: Herman István – Enyingi ÁG., Makkos Vilmos – Szombathelyi Lovasiskola, dr. Németh Csaba – ÁTMI, Dávid Gyula – Regöly Tsz., Dunka Béla – Debrecen ÁG., Orosz Miklós – Nyíregyháza TG. *(Markos László szakbizottsági titkár beosztása megszűnt.)*

- Új versenyrendszer és minősítési szabályzat létrehozása: Több helyről jelentkező igény volt az eddig érvényben volt versenyrendszer és minősítési szabályzat megváltoztatására vonatkozó átdolgozás szükségessége. Tervezetet készítettünk

■ 1. Alpegi kupa, Róma. Török László csapatvezető, Horváth Zoltán és L'Amour, valamint Hargitai János és Félix | 2. Drzonkow (Lengyelország), magyar zászlóhúzás. Takarásban Horváth Zoltán (Szombathely), jobbra Török László, Makkos Vilmos és Monspart Gábor csapatvezetők, Balogh István (BHSE), Nagy Sándor (Debrecen), Budai János (Debrecen), Hargitai János (BHSE) és dr. Török László csapatátallatorvos

MÚLTIDÉZÉSRE HÍVUNK

E cikksorozat szerzőinek nem feladata a történések miértjének és okának kutatása, feltárása, mi csak a tények közlésére szorítkozunk. Amennyiben mégis összefüggéseket, esetleg tanulságokat is fellelnének az egyes korszakok sikerei és kudarcai között, akkor lehet, hogy azzal a ma és a jövő sportját is segítjük.

erre vonatkozóan. Véglegesítés előtt, a februári kaposvári továbbképzőn résztvevők fóruma elé visszük megvitatásra. Úgy gondoljuk, hogy ez a fórum a legalkalmasabb és leghivatottabb arra, hogy nyíltan, kritikusan, a gyakorlat ismeretében mondjon véleményt, foglaljon állást, melynek alapján előterjesztésünket az OTSH felé nyugodtan megtehetjük. A tervezetet minden egyesületnek kiküldtük azzal, hogy kiegészítő javaslatát a továbbképzésen mondja el [...].

A minősítési rendszert ekkor változtatták meg. Reálisabb és pontosabb, a nehézségi fokoknak megfelelőbb pontszámítást fogadtak el. Sőt! Azt is ekkor vezették be, hogy a magyar bajnokság egy fordulón belül dőljön el. Húsz évet élt meg ez a pontszámítás, 2004-ben már

nem ez alapján adta a szakbizottság a pontokat. Mint láttuk az előző dokumentumban, az persze magáért beszél, hogy a „nem demokratikus rendszerben” mégis demokratikus, mindenki javát szolgáló, közmegegyezéssel megoldás született.

A szakmához visszatérve: Monspart Gábor vezetőedző az akkori, 1983. októberi értékelésben így írt, és 36 év múltával is időszerű feladatokat határozott meg:

[...] A kitzűzött célnak – az élvonalba való kerülésnek – az érdekében szükségesnek tartom a téli hónapokban egy rövid, 4-5 napos tanfolyamnak a megszervezését. A következő témakörökre gondolok:

- Minden edző részére az idomítás alapját képező elemeknek a vérükké való válását. Ezek – ütem, elengedettségg, támaszko-

dás, lendület – fejlesztésének gyakorlati módszereit, valamint az egyenesre állítás és összeszedésnek a gyakorlati végrehajtását. Úgy gondolnám az oktatás megszervezését, hogy erről a témakörrel számonekérés is lenne. Tehát egyben a tanfolyam edzőtovábbképzés is lehetne.

- Továbbá minden edző kapjon „bírálati ismereteket”, mert ennek a hiánya esetében az otthoni munkában képtelen olyan munka végzésére, ami kielégíti a szakmai követelményeket.

- Pályaépítő tanfolyam – úgy konkur pályák, mint cross akadályok építésére.

- Nagyon szükségesnek tartanám a nyers csikó belovaglásának a módszertanának az ismertetését is.

- Ha más sportágban nem csinálják meg, akkor mi szervezzünk egy military bírói tanfolyamot, amely azonban csak akkor lesz eredményes, ha gyakorlati tudásáról és a hiányosságok meglátásáról tanúbizonyságot tesz a bírójelölt, és szakmai vizsgát tesz.

Az 1984-es évet sajnos a politika nem kímélte. A szocialista országok által bojkottált olimpia (Los Angeles) mély nyomot hagyott az akkori magyar sportolóknak. A lovassportban barátságversenyként elnevezett, de a közszájon csak ellenolimpiának titulált verseny kapott elsőbbséget. Sőt, politikai feladatként jelent meg! Ennek a versenynek a helyszíne a lengyelor-

szági Drzonkow volt, és ugyanakkor itt rendezték meg az ifjúsági Eb-t is. Itt a magyar vezetők ekkor szembesültek először személyesen a korosztályos európai versenyeikkel, versenyzőkkel és a követelményekkel. (Ez volt az igazi hazson!) A versenyről a leghitelesebb képet Török László csapatvezető beszámolójának egy részletéből kaphatjuk:

[...] A verseny színvonalát jellemzi az a tény, hogy Drzonkowban egy időben rendezték az ifjúsági Eb-t, valamint az, hogy a lengyel és a szovjet csapat Los Angelesre felkészített gárdája állt rajthoz. Nemcsak a rendezésnek, de a verseny nehézségi fokának is ki kellett fejezni az erőpróba magas szintjét. A starthoz állt 24 lóból csak 13 tudta teljesíteni a követelményt, a többi kizárták, illetve nem kapott értékelhető eredményt.

A magyar csapatból Nagy Sándor és Borbíró 98,85 ponttal 11. helyezést ért el, Budai János és Cinkos 103,05 ponttal 12., Hargitai János és Alex 136,15 ponttal 13., Balogh Istvánt és Szanyit ellenszegülés miatt kizárták, Horváth Zoltán és Rangsor nem indult, mivel a terepnap reggelén járattáskor az Alex nevű mén megtámadta és megrúgta, ezzel a legjobb lovunk kiesett a további versenyből. Ez a tény rányomta a bélyegét az amúgy is feszült, ideges hangulatra, melyet az előlovaglások gyengébb teljesítése okozott.

A versenyzők érezték a súlyát a nagy tétnek a nagy ellenfelekkel szemben, de a lehetőséget is, ami eddig soha el nem ért, csapat dobogós helyezést eredményezhet. Sajnos ez utóbbi nem sikerült. Maradt az egyéni helyezések vigasza, amiben eddig hivatalos CCI versenyen nem bővelkedtünk.

Tapasztalatok, tanulságok. Láttuk az ifi Eb-t. Fiataljaink felkészítése érdekében, ha részt akarunk venni egy Eb-n, ne csak az „A” kategóriában indítsuk őket, hanem magasabb szintű „B” kategóriában is, ahol „steeple” szakasz is van. Első látásra még a felnőttek is szorongva nézték a 140 cm-es steeple akadályokat. Az ifik a felnőttekkel azonos pályát lovagoltak, csak a crosson rövidebbet. Tehát a mi „C” kategóriánknak megfelelő, illetve nehezebb akadályokat kellett leküzdeni. Ehhez hozzá kell szoktatni, fel kell készíteni őket [...].

A Lovas Magazin 1984/3. számában, V. Paizs Gábor helyszíni beszámolójában az alábbiakat írja a versenyről „Lehet még előre lépni” című cikkében:

Bronzos reményekkel indult augusztus 23-án a nyugat-lengyelországi Zileona Gora dronzkowi szabadidő- és öttusaközpontjában a magyar military válogatottnak. Általános volt a vélekedés, a házigazdákat és a szovjeteket megszorítani nem tudjuk, a csehszlovák, valamint a bolgár lovasokkal szemben lehet keresnivalónk.

A díjlovaglás után is tartott a bizakodás,

■ 1. Megnyitőünnepség a lengyelországi Drzonkowban | 2. Bíró Ágota és Mester (Kecskemét) az ausztriai Podersdorffban | 3. Bodorkos Zsolt és Natúr (Szombathely) a németországi Sommerauban | 4. Balogh István (BHSE) Szanyival a drzonkowi „barátságverseny” steeple akadályán | 5. Balogh István és Pólus xx (BHSE), 1983

bár ez a szám csak az egyéniben induló Budai Jánosnak sikerült 51,45 pontjával jól, Horváth Zoltán Rangsorral 60,6, Nagy Sándor Borbíróval 66,15, Hargitai János kellemes meglepetésre Alex hátán 60,15, Balogh István Szanyin 58,35 pontot kapott [...].

A tereppályán Monspart Gábor vezetőedző taktikai utasításában csökkenteni akarta a vágtpályán előírt sebességet, hogy mindenki biztonságosan körbeérjen. A lovasok viszont a pusztá körbeérés helyett iramot akartak lovagolni, attól függetlenül, hogy az egy éve még kezdő ló Alex és a szintén fiatal Szanyi nem tud 690-et vágatni. Borbíróban, Rangsorban viszont „benne van” a sebesség.

A lovakkal nem is volt baj, a lovasok viszont nem bírták elviselni a verseny téjét. A verseny időrendje szerint először az ifjúsági Eb mezőnye startolt, utánuk indult a valamivel hosszabb és három akadállyal nehezebb pályán a 25 felnőtt...

Szombat reggel Rangsor megsérült, ennek eredményeképpen a legbiztosabb magyar ló kiesett a versenyből.

A vágtpályán Hargitai 20 mp-et késett, Budai 4-et, Balogh 66,7-et. Nagy időben beért volna a célba, de a cél mellé vágta zott. Mire meghallotta Török László csapatvezető kiáltásait és visszafordult, 12 másodperccel elkésett.

A cross szakaszon Balogh egy kettes kombinációnál esett ki. A második elemnél Szanyi megállt, erre Balogh megfordult és az első gátat is újra ugratta. A második gerenda előtt Szanyi ismét megállt. A sza-

bály szerint megállásnál az egész kombinációt nem kell megismételni [...].

Nagy akadályhiba nélkül, 52 mp-es késéssel, Hargitai és Budai egy-egy hibával 89, illetve 80 mp-es késéssel célba ért [...].

A díjugratópályán Nagy kettőt, Hargitai egyet ütött; Budai viszont 89,75 hibapontot gyűjtött. Cinkos félt az ugrópályától. Pontosabban attól, hogy Budai pálcával tölti bele a bátorságot [...].

Egy olimpiai ciklus végét jelentette az 1984-es esztendő. Tanulságok levonása, feladatok teljesítése – avagy nem teljesítése. Mit ért el a szakág, és mit érhetett volna el? Ezer és ezer szakmai gondolat vetődött fel mindenkiben.

A következő részben a tanulságokról szólunk.

Tuska Pál